

۲۱۱ ۳۳۲۵

سازمان حفاظت محیط زیست
معاونت محیط زیست انسانی
دفتر ارزیابی اثرات زیست محیطی

دستورالعمل تخصصی
مطالعات ارزیابی
آثار و پیامدهای زیست محیطی
شهرک‌های صنعتی

www.ketab.ir

سرشناسه	:	سازمان حفاظت محیط زیست، دفتر ارزیابی زیست محیطی
عنوان و نام پدیدآورنده	:	دستورالعمل تخصصی مطالعات ارزیابی آثار و پیامدهای زیست محیطی شهرک های صنعتی پدیدآورنده سازمان حفاظت محیط زیست، دفتر ارزیابی اثرات زیست محیطی؛ ویراستار علمی: داریوش جرس
مشخصات نشر	:	تهران: کلام ماندگار، ۱۳۹۹
مشخصات ظاهری	:	۸۴ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۸۴۴۶-۲۲-۴
وضعیت فهرست	:	فیفا
موضوع	:	نواحی صنعتی -- ایران -- جنبه های زیست محیطی
موضوع	:	Industrial districts -- Iran -- Environmental aspects
موضوع	:	ارزیابی اثرات زیست محیطی -- ایران
موضوع	:	Environmental impact analysis -- Iran
موضوع	:	مدیریت محیط زیست -- ایران -- برنامه ریزی
موضوع	:	Environmental management -- Iran -- Planning
موضوع	:	طرح های توسعه صنعتی -- ایران -- فرم ها
موضوع	:	Industrial development projects -- Iran -- Forms
رده بندی کنگره	:	TD ۱۹۵
رده بندی دیویی	:	۳۶۳ / ۷۳۱
شماره کتابشناسی مل	:	۶۱۶۱۱۹۸

دستورالعمل تخصصی مطالعات ارزیابی

آثار و پیامدهای زیست محیطی

شهرک های صنعتی

پدید آورنده: سازمان حفاظت محیط زیست، دفتر ارزیابی اثرات زیست محیطی

صاحب امتیاز: سازمان حفاظت محیط زیست

ناشر: نشر کلام ماندگار

اعضای کمیته راهبردی و ناظر: (سازمان حفاظت محیط زیست)

حمید جلالوندی، مدیر کل دفتر ارزیابی اثرات زیست محیطی

حمید هادی نیا، مشاور معاونت محیط زیست انسانی

عباس دانش، معاون دفتر ارزیابی اثرات زیست محیطی

داریوش جرس، کارشناس دفتر ارزیابی اثرات زیست محیطی

مینا شهیدی شکیب، کارشناس دفتر ارزیابی اثرات زیست محیطی

مژگان صادقی نژاد، کارشناس دفتر ارزیابی اثرات زیست محیطی

فرشته پناهی فر، کارشناس دفتر ارزیابی اثرات زیست محیطی

ویراستار علمی: داریوش جرس

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: عمران

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۴۴۶-۲۲-۴

مشخصات نشر: انتشارات کلام ماندگار

آدرس: تهران، خیابان آفریقا (چردن)، بلوار ستاری، پلاک ۷۲

واحد یک شرقی

هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی صاحب امتیاز ممنوع است. متخلفان به موجب قانون حمایت حقوق مولفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

این کتاب با حمایت صندوق ملی محیط زیست منتشر شده است.

● غیر قابل فروش

فهرست مطالب

۷	پیش‌گفتار
۹	سرآغاز

بخش اول

۱۱	الزامات مبحث اهداف ضرورت‌ها و قوانین
۱۳	۱- الزامات مبحث اهداف، ضرورت‌ها و قوانین
۱۳	۱-۱- تعیین محتوا و نکات کلیدی لازم به طرح در تشریح ضرورت اجرا و جایگاه پروژه
۱۴	۱-۲- فرمت و محتوای ضروری برای ارائه در مبحث قوانین و ضوابط زیست‌محیطی

بخش دوم

۱۵	الزامات مبحث تشریح و معرفی پروژه
۱۷	۲- الزامات مبحث تشریح و معرفی پروژه
۱۷	۲-۱ نحوه تشریح طرح
۱۹	۲-۲ گزینه‌های مکانی طرح
۲۱	۲-۳ گزینه‌های فنی طرح و ملاحظات زیست‌محیطی قابل مقایسه
۲۱	۲-۳-۱ گزینه‌های فنی طرح
۲۱	۲-۳-۲ ملاحظات زیست‌محیطی قابل مقایسه
۲۱	۲-۳-۳ گزینه عدم اجرا
۲۳	۲-۴ نحوه تشریح فعالیت‌ها و زیرفعالیت‌ها
۲۵	۲-۵ نحوه تشریح فرایند پروژه و فلودیاگرام و بلاک دیاگرام با تأکید بر خروجی هر فرایند به محیط
۲۷	۲-۶ نحوه ارائه سایر موضوعات ضروری در بخش تشریح طرح نظیر مشخصات تأسیسات جانبی، مواد اولیه، نیروی انسانی مورد نیاز و...
۲۹	۲-۷ فرمت و محتوای مبحث معرفی مصرف انرژی و سایر منابع مصرفی طرح پیشنهادی
۳۰	۲-۸ سایر پروژه‌های مرتبط با طرح پیشنهادی

- الزامات مبحث آلودگی ها و جنبه های زیست محیطی ۳۱
- ۳- الزامات مبحث آلودگی ها و جنبه های زیست محیطی طرح پیشنهادی ۳۳
- ۳-۱- برآورد آلاینده های هوا ۳۳
- ۳-۲- برآورد کم و کیف فاضلاب تولیدی ۳۳
- ۳-۳- پسماند ۳۴

بخش چهارم

- الزامات مبحث بررسی وضع موجود محیط زیست ۳۵
- ۴- الزامات مبحث بررسی وضع موجود محیط زیست ۳۷
- ۴-۱- الزامات مربوط به نحوه تعیین محدوده های بلا فصل، تحت تأثیر مستقیم و غیر مستقیم ۳۷
- ۴-۲- نحوه تعیین عمق مطالعات وضع موجود با در نظر گرفتن اهداف و خروجی های مورد انتظار از گزارش ارزیابی زیست محیطی ۳۸
- ۴-۳- تعیین فرم نامه و سوایستگی ها و مشخصات محیطی وضع موجود ۴۱
- ۴-۱-۳- محیط فیزیکی و طبیعی ۴۲
- ۴-۲-۳- محیط زیست طبیعی ۴۲
- ۴-۳-۳- محیط اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ۴۲
- ۴-۳-۴- نحوه ارائه کیفیت زیست محیطی ۵۲

بخش پنجم

- الزامات مقرر در مبحث پیش بینی و تحلیل آثار و پیامدها ۵۷
- ۵- الزامات مقرر در مبحث پیش بینی و تحلیل آثار و پیامدها ۵۹
- ۵-۱- ارائه روش شناسی انتخاب روش مناسب ارزیابی آثار و پیامدهای زیست محیطی ۵۹
- ۵-۲- تعیین نحوه ارائه نتایج حاصل از پیش بینی و ارزیابی آثار و پیامدهای پروژه در گزینه عدم اجرا ۶۰
- ۵-۳- تعیین نحوه پیش بینی آثار و پیامدها در گزینه اجرا به تفکیک محیط های سه گانه بگونگی ارائه آن در گزارش ۶۰
- ۵-۱-۳- محیط فیزیکی ۶۰
- ۵-۲-۳- محیط طبیعی (فون و فلور) ۵۲
- ۵-۳-۳- محیط اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ۶۲
- ۵-۴- تعیین موارد ضرورت بررسی آثار تجمعی طرح و چارچوب آن ۶۲
- ۵-۵- تعیین نحوه جمع بندی مطالعات پیش بینی و ارزیابی آثار و پیامدها ۶۳

- الزامات مبحث مدیریت و پایش زیست محیطی ۶۵
- ۶- الزامات مبحث مدیریت و پایش زیست محیطی ۶۷
- ۱-۶- تعیین عمق و دقت راهکارهای کاهش آثار و پیامدهای سوء پروژه ۶۷
- ۲-۶- نحوه ارائه راهکارهای کاهش آثار و پیامدهای سوء پروژه و زمان بندی آن در قالب جداول ۶۸
- ۳-۶- تعیین عمق و دقت برنامه پایش و موارد مورد نیاز جهت ارائه در این برنامه ۶۹
- ۴-۶- نحوه ارائه برنامه پایش آثار و پیامدها و زمان بندی در قالب جداول ۶۹
- ۵-۶- فرمت و محتوای برنامه نظارت بر اجرای پروژه شامل ساختار دستگاه نظارت، شاخص های نظارتی و ۷۴
- ۶-۶- فرمت و محتوای برنامه های آموزشی ۷۵

- فرمت و محتوای خلاصه گزارش ارزیابی زیست محیطی شهرک های صنعتی ۷۷
- ۷- فرمت و محتوای خلاصه گزارش ارزیابی زیست محیطی شهرک های صنعتی ۷۹

- فرمت و محتوای ارائه قوانین، ایین نامه ها، ضوابط و استانداردهای زیست محیطی ۸۱
- مرتبط با ارزیابی آثار و پیامدهای زیست محیطی

پیش‌گفتار

بدون شک، مطالعات ارزیابی آثار و پیامدهای زیست‌محیطی، ابزار پیش‌بینی و مدیریتی برای حصول اطمینان از اجرای مناسب پروژه‌ها با رعایت لاحت‌های زیست‌محیطی می‌باشد که در آن جنبه‌ها و آثار و پیامدهای زیست‌محیطی ناشی از فعالیت پروژه‌ها بر محیط زیست، بهداشت و سلامت زیست‌بوم‌ها تفسیر و مدیریت می‌شود، تا حیات و تداوم زیست‌بوم‌ها را حفظ نماید.

از این‌رو، گزارش نتایج این مطالعات باید در اختیار تصمیم‌گیرنده تمامی مباحث مربوط به آثار و پیامدهای برجسته پروژه‌ها بوده و راهکارهای مدیریتی آن باید حداکثر استفاده از اطمینان کافی را برای تصمیم‌گیرندگان فراهم آورد. از آنجایی که این‌گونه گزارش‌ها از سوی مجری پروژه‌ها به عنوان یک اظهارنامه رسمی واصل شده و راهکارهای مدیریتی آن پس از تصویب در نظارت و پایش پروژه‌ها در دوران ساخت و بهره‌برداری به دقت، مدنظر قرار می‌گیرد، لذا رعایت یک چهارچوب یکسان و یکپارچه در راستای تهیه و بررسی موجب ارتقاء کیفی محتوا، تسریع و تسهیل در بررسی، خواهد شد. مجموعه حاضر، تحت عنوان دستورالعمل‌های تخصصی تهیه گزارش‌های ارزیابی آثار و پیامدها، حاصل تلاش برای حصول به این هدف است.

مسعود تجربی

معاون محیط زیست انسان